

Fiscaal Juridische Actualiteiten

Informatiebulletin over de eigen woning en inkomensvoorzieningen

Nummer 244 – oktober 2023

Inhoud

Fiscaal Juridische Signalen

- Voortgang Belastingplan 2024 1

Vraag van de maand

- Wettelijke beslistermijn bij goudenhanddrukstamrecht 2

Wetgeving en beleid

- Internetconsultatie box 3 gesloten 3

Standpunten kennisgroepen Belastingdienst

- Overzicht 5
- Overgangsrecht excessief lenen bij oversluiten eigenwoningschuld 5
- Eerder uitkeren goudenhanddrukstamrecht 6
- Papieren aanvraagformulier vereist bij premiesplitsing 7

Jurisprudentie

- Rechtsherstel box 3: niet gerealiseerde waardeinstijging toch werkelijk behaald rendement 7

Verkiezingen Tweede Kamer 2023

- Overzicht partijstandpunten eigen woning en pensioen 8
-

Fiscaal Juridische Signalen

Voortgang Belastingpakket 2024

Staatssecretaris Van Rij stuurt op 11 oktober 2023 de nota's van wijziging op het wetsvoorstel Belastingplan 2024 en het wetsvoorstel Overige fiscale maatregelen 2024. Op 18 oktober 2023 stuurt de staatssecretaris de tweede nota van wijziging op het wetsvoorstel Belastingplan 2024.

[Nota van wijziging Belastingplan 2024](#)

[Tweede nota van wijziging Belastingplan 2024](#)

[Nota van wijziging Overige fiscale maatregelen 2024](#)

De nota van wijziging Belastingplan 2024 bevat het voorstel om bij het opleggen van een voorlopige aanslag actuele forfaitaire rendementspercentages te gebruiken. Met deze wijziging kan in de Uitvoeringsregeling IB 2001 een nieuwe bepaling worden opgenomen waardoor de rendementspercentages voor banktegoeden en schulden worden gebaseerd op percentages uit juli van het voorgaande jaar. Zo wordt het verschil tussen de grondslag van een definitieve aanslag en die van een voorlopige aanslag zoveel mogelijk beperkt.

Met de tweede nota van wijziging Belastingplan 2024 wordt voorgesteld om de inflatiecorrectie van 9,9% te beperken. Met een inflatiecorrectie van 9,61% wordt

daarmee de te hanteren indexatiefactor op 1,0961 gesteld. Dit heeft bijvoorbeeld gevolgen voor de schijfgrenzen in de inkomstenbelasting, de hoogte van de eigenwoningwaarde voor het eigenwoningforfait en de maximale KEW-vrijstelling.

De nota van wijziging Overige fiscale maatregelen 2024 bevat enkele verbeteringen in het wetsvoorstel. Deze verbeteringen wijzigen het oorspronkelijke doel van het wetsvoorstel niet.

Vraag van de maand

Wettelijke beslistermijn bij goudenhanddrukstamrecht

Vraag

Mijn goudenhanddrukverzekering heeft al op 4 juni 2021 de einddatum bereikt. Door omstandigheden is de correspondentie die door de verzekeraar is verstuurd over het bereiken van de expiratedatum mij helaas ontgaan. Sinds 1 juni van dit jaar ben ik AOW-gerechtigd geworden. Kan ik het expiratiekapitaal uit mijn goudenhanddrukverzekering nog onderbrengen in een direct uitkerend bankspaarproduct (stamrechtrekening)?

Antwoord

Wanneer een *lijfrenteverzekering* tot uitkering komt, krijgt de verzekeringnemer van de fiscale wetgever een bepaalde termijn om te bepalen wat hij wil doen met zijn vrijgefallen lijfrentekapitaal. Maakt hij binnen de gegeven termijn geen keuze, dan is de fiscus van mening dat er een wettelijke regel wordt overtreden. Daarbij zijn de fiscale gevolgen gelijk aan die van afkoop. Deze termijn noemen we de wettelijke beslistermijn en geldt niet alleen voor lijfrenteverzekeringen, maar ook voor de bancaire lijfrente.

Tot 1 juli van dit jaar bestond de wettelijke beslistermijn alleen lijfrenten. Hier is verandering in gekomen met de invoering van [art. 39f lid 4 Wet LB 1964](#). In deze bepaling is nu ook voor goudenhanddrukstamrechten een wettelijke beslistermijn opgenomen die in grote lijnen gelijkwaardig is aan de wettelijke beslistermijn voor lijfrenteverzekeringen. De wettelijke beslistermijn bij goudenhanddrukstamrechten houdt het volgende in:

- Voor een expiratie bij leven eindigt de wettelijke termijn op 31 december van het kalenderjaar dat volgt op het jaar waarin de uiterste ingangsdatum wordt bereikt; en
- Voor een expiratie bij overlijden eindigt de wettelijke termijn op 31 december van het tweede kalenderjaar na het overlijden van de verzekerde.

Uiterste ingangsdatum

Het verschil met de wettelijke termijn bij lijfrenten zit hem in het feit dat bij een expiratie bij leven bij een *lijfrente* de wettelijke termijn eindigt op 31 december van het jaar *volgend op expiratie*, terwijl bij een *goudenhanddrukstamrecht* de wettelijke termijn eindigt op 31 december *volgend op het jaar waarin de uiterste ingangsdatum wordt bereikt*.

De uiterste ingangsdatum van een goudenhanddrukstamrecht bij leven is terug te vinden in [art. 11 lid 1 onderdeel g onder 1° Wet LB 1964 \(2013\)](#) en [art. 11a lid 3 onderdeel a onder 1° Wet LB 1964 \(2013\)](#).

Op grond van deze bepalingen moet een goudenhanddrukstamrecht uiterlijk op 31 december van het jaar waarin de begunstigde de AOW-leeftijd bereikt ingaan. De uiterste ingangsdatum kan afwijken van de contractuele einddatum van het stamrechtproduct en hoeft dus niet gelijk te zijn aan het moment van expiratie.

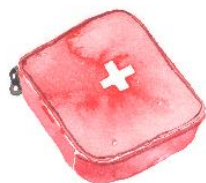
Antwoord op de vraag

In jouw geval is de verzekering weliswaar op 4 juni 2021 al tot uitkering gekomen, de uiterste ingangsdatum wordt pas bereikt op 31 december 2023. Daar bovenop heb je vervolgens de mogelijkheid om gebruik te maken van de wettelijke beslistermijn van [art. 39f lid 4 Wet LB 1964](#). Dit betekent dat je nog tot uiterlijk 31 december 2024 de tijd hebt om het vrijgefallen stamrechtkapitaal uitkering om te zetten in een periodieke uitkering. Heb je op 1 januari 2025 je keuze nog niet gemaakt, dan word je het kapitaal op grond van de bepalingen van [art. 19b lid 1 en 8 Wet LB 1964 \(tekst 2013\)](#)

geacht te hebben afgekocht. Op het onmiddellijk daaraan voorafgaand tijdstip wordt de waarde van de aanspraak dan als loon uit vroegere dienstbetrekking tot je belastbaar inkomen gerekend.

Foutje

De Wet toekomst pensioenen heeft [art. 39f lid 4 Wet LB 1964](#) geïntroduceerd in de wet. Maar hierbij is een foutje gemaakt. In de vanaf 1 juli 2023 geldende wettekst zijn de termijnen bij leven en overlijden omgedraaid. Dit betekent dat na overlijden de wettelijke beslistermijn eindigt op 31 december van het jaar volgend op het jaar van overlijden, terwijl bij het bereiken van de uiterste ingangsdatum bij leven de begunstigde maar liefst twee jaar de tijd heeft om een periodieke uitkering aan te kopen. Dit foutje is rechtgezet in de [tweede nota van wijziging Fiscale verzamelwet 2024](#), in art II, onderdeel E. Staatssecretaris Van Rij van Financiën heeft de nota naar aanleiding van het verslag en de tweede nota van wijziging op 29 september jl. naar de Tweede Kamer gestuurd. Het wetsvoorstel zal naar verwachting per 1 januari 2024 in werking treden. Aan het artikel waarin de wettelijke termijn voor goudenhanddrukstamrechten wordt gecorrigeerd wordt terugwerkende kracht gegeven naar 1 juli 2023. Er is geen reden om te veronderstellen dat de Fiscale verzamelwet 2024 niet zal worden aangenomen door het parlement.

Wetgeving en Beleid

Internetconsultatie box 3 gesloten

Het is de bedoeling dat vanaf 2027 de huidige vermogensrendementsheffing wordt vervangen door een heffing op basis van werkelijk rendement. De internetconsultatie is inmiddels gesloten.

[Concept Wet werkelijk rendement box 3 \(internetconsultatie\)](#)

Het concept voorstel Wet werkelijk rendement box 3 is in september ter internetconsultatie aangeboden. Hiermee is duidelijk geworden welk beeld de overheid heeft van de box 3-heffing vanaf 2027. De internetconsultatie is inmiddels gesloten. Van verschillende kanten zijn reacties gekomen, onder andere ook vanuit de NVB en het Verbond van Verzekeraars. In totaal zijn er 1140 openbare reacties op het concept wetsvoorstel. Vergelijk dat maar eens met de internetconsultatie over de Fiscale verzamelwet 2025: zeven openbare reacties!

In Nieuwsbrief Fiscaal Juridische Actualiteiten nr. 242 (september 2023) zijn wij al kort ingegaan op dit concept wetsvoorstel. Vanwege het belang van dit wetsvoorstel gaan wij nu nogmaals, maar ditmaal wat uitgebreider, in op de verschillende onderdelen van dit concept wetsvoorstel.

Hoofdpijnen Wet werkelijk rendement box 3

De hoofdpijnen van het concept Wet werkelijk rendement box 3 zijn als volgt:

- De hoofdregel is een vermogensaanwasbelasting. Dat houdt in dat het werkelijke rendement wordt belast. Het werkelijk rendement bestaat uit gerealiseerd rendement en niet-gerealiseerd rendement. Bij gerealiseerd rendement moet gedacht worden aan rente, dividenden, verhuurinkomsten en verkoopwinst. Bij (nog) niet-gerealiseerd rendement moet gedacht worden aan waardeinstijgingen.
- Een uitzondering geldt voor onroerend goed en voor (niet in box 2 vallende) aandelen in een winstbewijzen van een familie- of startende onderneming. Voor deze vermogenscategorieën gaat een vermogenswinstbelasting gelden. Het verschil met de vermogensaanwasbelasting is dat nog niet gerealiseerde waardeinstijgingen tussentijds niet belast worden. De waardeinstijging van bijvoorbeeld een beleggingspand wordt daarmee pas in de box 3-heffing betrokken na verkoop van het beleggingspand.
- Binnen de categorie onroerende zaken moet verder nog een onderscheid worden gemaakt tussen de 'eerste woning sparen en beleggen' en overige onroerende zaken. Het is namelijk de bedoeling dat voor de 'eerste woning sparen en beleggen' niet de hiervoor

genoemde vermogenswinstbelasting gaat gelden. De belastingheffing voor deze woning vindt plaats op basis van een forfait. Het gaat hierbij om een netto forfait. Dat wil zeggen dat de eventuele schuld die samenhangt met deze woning geacht wordt te zijn begrepen in het forfait. Die lening wordt dus niet afzonderlijk meegenomen bij de bepaling van het te belasten rendement in box 3. De 'eerste woning sparen en beleggen' kan voor één woning gelden. Die woning moet de belastingplichtige voor ten minste 70% van de tijd ter beschikking staan. We hebben het dus over een vakantiewoning die hooguit beperkt wordt verhuurd.

Nettopensioen en nettolijfrenten

De aanspraken op nettopensioen en nettolijfrenten blijven in de nieuwe regeling vrijgesteld. In de huidige regeling vervalt de vrijstelling als er een verboden handeling heeft plaatsgevonden (afkoop, verpanding, etc.). Aan de hand van een forfaitaire regeling vindt vanwege de achteraf bezien ten onrechte verleende vrijstelling alsnog heffing plaats in het jaar na het jaar waarin de verboden handeling heeft plaatsgevonden. Voor nettolijfrenten volgt dit uit [art. 5.16c lid 3 Wet IB 2001](#), voor nettopensioen uit [art. 5.17e lid 2 Wet IB 2001](#). In de nieuwe opzet verdwijnt de forfaitaire benadering en wordt het werkelijke rendement over de afgelopen jaren belast. Net als in de huidige regeling komt er in de nieuwe opzet een tegenbewijsregeling om een te hoge belastingdruk in vergelijking met de situatie dat de vrijstelling nooit zou zijn toegepast, te voorkomen.

Kapitaalverzekeringen

Zuivere overlijdensrisicoverzekeringen worden in het nieuwe stelsel volledig vrijgesteld. Dat geldt nu alleen voor de zogeheten uitvaartverzekeringen (zie [art. 5.10 aanhef en onderdeel a Wet IB 2001](#)). Voor de waardering van verzekeringsproducten met een verzekerd kapitaal in euro's of een andere valuta wordt uitgegaan van de actuariële reservewaarde van de verzekering. Verder vervalt de imputatieregeling voor kapitaalverzekeringen in box 3. Dit betekent dat de hoogte van de

uitkeringsvrijstelling voor een kapitaalverzekering eigen woning (KEW), spaarrekening eigen woning (SEW) en beleggingsrecht eigen woning (BEW) niet langer wordt verminderd met de genoten uitkeringsvrijstelling van een Brede Herwaardering kapitaalverzekering in box 3. Ook wordt het huidige overgangsrecht voor kapitaalverzekeringen van vóór 2001 afgeschaft. De bezittingsvrijstelling ([hoofdstuk 2, artikel I, onderdeel AN Invoeringswet Wet IB 2001](#)) wordt daarbij verlengd van 14 september 2029 tot 31 december 2029. Het valt niet te ontkennen dat het overgangsrecht voor deze categorie kapitaalverzekeringen bijzonder complex is. Er moet nu bijvoorbeeld een onderscheid worden gemaakt tussen kapitaalverzekeringen in box 1 en kapitaalverzekeringen in box 3. Voor de eerste categorie is het de bedoeling dat deze met ingang van 2027 alsnog in box 3 terecht komen. Voor de kapitaalverzekeringen die ook

nu al in box 3 vallen, geldt maar in een beperkt aantal gevallen dat een deel van het rentebestanddeel bij uitkering belast is. Geschat wordt dat het op 1 januari 2027 om ongeveer 11.000 à 12.000 kapitaalverzekeringen gaat. Om de fiscale afrekening over het belaste rentebestanddeel zo soepel mogelijk te laten verlopen wordt een inhoudingsverplichting voor verzekeraars geïntroduceerd. De verzekeraar moet dan dus loonheffing gaan inhouden en afdragen als er per 1 januari 2027 sprake is van een belast rentebestanddeel. De fiscale afrekening vindt uiterlijk 1 november 2029 plaats. Is de verzekering op dat moment nog niet tot uitkering gekomen dan wordt deze op dat moment geacht tot uitkering te zijn gekomen (concept onderdeel AM lid 8 Invoeringswet IB 2001).

Belang voor de praktijk

Hoe houdbaar is de forfaitaire heffing voor de 'eerste woning sparen en beleggen'? Daar kunnen gerust vraagtekens bij worden gezet. Als een belastingplichtige zijn woning in het geheel niet verhuurt en er een hoge en/of dure financiering voor is aangegaan, zal het forfait al snel te hoog uitpakken. De belastingplichtige moet dan belasting betalen over rendement dat hij niet maakt. Dat kan opnieuw tot veel discussies leiden met de Belastingdienst. Mogelijk wordt deze forfaitaire heffing om die reden nog wel uit het wetsvoorstel geschrapt.

Dat verzekeraars voor slechts 11.000 à 12.000 kapitaalverzekeringen een loonheffingsproces moeten inrichten 'ter vergemakkelijk van de heffing inkomstenbelasting' achten wij buitenproportioneel. Veel kapitaalverzekeringen zijn bovendien verpand aan geldverstrekkers. Met de introductie van een

inhoudingsplicht dringt de Belastingdienst voor. Het zekerheidsrecht van geldverstrekkers wordt ermee uitgehold.

Standpunten kennisgroepen Belastingdienst

In deze rubriek maken wij melding van een aantal standpunten dat de Belastingdienst recent heeft gepubliceerd. Onze focus ligt daarbij vooral op de onderwerpen eigen woning, bank- en verzekeringsproducten en pensioen.

datum	kennissgroep	omschrijving	link	trefwoord(en)
12-10-2023	IBR IB niet winst /LB/PH-aanslag	Eenmalige overlijdensuitkering uit Britse pensioenregeling	KG:041:2023:9	restbegunstiging pensioen heffingsrecht
05-10-2023	Onroerende zaken	Aflossingseis na verkrijging economische eigendom woning bij echtscheiding	KG:051:2023:11	eigen woning eigenwoningschuld echtscheiding
03-10-2023	Successiewet	Premiesplittingsbesluit, verzekeringsnemer, collectieve verzekering	KG:063:2023:37	erfbelasting premiesplitsing
03-10-2023	Loonheffing algemeen	Vormt persoonlijk pensioenadvies betaald door werkgever loon	KG:204:2023:18	pensioenadvies keuzebegeleiding loon
28-09-2023	IB niet-winst	Aandeel in een reservefonds van een Vereniging van Eigenaars in het rechtsherstel box 3	KG:202:2023:31	VvE box 3
28-09-2023	IB niet-winst	Derdenrekening notaris in het rechtsherstel box 3	KG:202:2023:32	derdenrekening box 3
28-09-2023	Successiewet	Toepassing art. 13 SW bij koude uitsluiting en finaal verrekenbeding	KG:063:2023:35	fictief erfrechtelijke verkrijging finaal verrekenbeding erfbelasting
26-09-2023	Loonheffing algemeen	Eerder uitkeren stamrecht	KG:204:2023:17	stamrecht afkoop
26-09-2023	Successiewet	Premiesplittingsbesluit en digitale vastleggingen	KG:063:2023:34	erfbelasting premiesplitsing
26-09-2023	Aanmerkelijk belang	Overgangsbepaling vereisten hypotheekrecht bij oversluiten eigenwoningschuld naar eigen vennootschap	KG:003:2023:7	excessief lenen dividenduitkering eigenwoningschuld hypotheekrecht
14-09-2023	IB niet-winst	Fiscaal partnerschap bij opname in een woonvorm voor lichamelijk gehandicapten	KG:202:2023:29	fiscale partner verpleeghuis verzorgingshuis

Overgangsrecht excessief lenen bij oversluiten eigenwoningschuld

De Belastingdienst geeft aan dat bij oversluiten van een eigenwoningschuld van vóór 2023 naar de eigen bv aan deze bv een hypotheekrecht op de eigen woning moet worden verleend om de lening buiten de regeling excessief lenen te houden.

[Standpunt Kennisgroep Aanmerkelijk Belang d.d. 26 september 2023, KG:003:2023:7](#)

Op 1 januari 2023 is de Wet excessief lenen bij eigen bv in werking getreden. Als een belastingplichtige, of zijn partner, meer dan € 700.000 leent van de eigen bv wordt het meerdere belast

als inkomsten uit aanmerkelijk belang (box 2). Er wordt als het ware een dividenduitkering verondersteld ([art. 4.13 lid 1 onderdeel f Wet IB 2001](#)). Er is één categorie schulden die buiten deze regeling valt: de eigenwoningschuld ([art. 3.119a Wet IB 2001](#)) waarvoor een recht van hypotheek op de eigen woning is verstrekt aan de vennootschap ([art. 4.14a lid 6 Wet IB 2001](#)). Het komt voor dat er in het verleden al een eigenwoningschuld is aangegaan met de eigen bv waarvoor geen hypotheekrecht op de eigen woning is verstrekt. Op grond van overgangsrecht vallen deze leningen eveneens buiten de regeling ([art. 10a.23 Wet IB 2001](#)). Deze lening moet dan al bestaan op 31 december 2022.

Aan de kennisgroep Aanmerkelijk Belang van de Belastingdienst is de vraag gesteld of een vóór 2023 bestaande lening bij een bank die wordt overgesloten naar de eigen bv ook onder dit overgangsrecht valt. De kennisgroep beantwoordt die vraag ontkennend. Om een eventuele fictieve dividenduitkering te voorkomen, is het dus zaak bij oversluiting aan de bv een hypotheekrecht op de eigen woning te verstrekken.

Belang voor de praktijk

Het standpunt verbaast ons niet. De wet en ook de parlementaire geschiedenis lijken ons op dit punt voldoende duidelijk. Enigszins verwarrend is wel de terminologie. Onder een bestaande eigenwoningschuld verstaan we kort gezegd een lening van vóór 2013 waarvoor de fiscale aflossingseis ([art. 3.119c Wet IB 2001](#)) en de informatieverplichting ([art. 3.119g Wet IB 2001](#)) niet geldt. Dit is een bestaande eigenwoningschuld in de zin van [art. 10bis.1 Wet IB 2001](#). Dat is een ander soort bestaande eigenwoningschuld dan de bestaande eigenwoningschuld voor de regeling excessief lenen ([art. 10a.23 Wet IB 2001](#)). De bestaande eigenwoningschuld in de zin van [art. 10a.23 Wet IB 2001](#) kan overigens wel weer een bestaande eigenwoningschuld in de zin van [art. 10bis.1 Wet IB 2001](#) zijn.

Als een deel van een lening wordt aangemerkt als excessief – en er dus een dividenduitkering wordt verondersteld – hoeft de bv geen dividendbelasting in te houden over dat deel van de lening.

Meer informatie over excessief lenen bij de eigen bv is terug te vinden op de [site](#) van de Belastingdienst.

Eerder uitkeren goudenhanddrukstamrecht

De Kennisgroep Loonheffing Algemeen neemt als standpunt in dat het mogelijk is om een goudenhanddrukstamrecht gedeeltelijk eerder te laten uitkeren.

[Standpunt van de Kennisgroep Loonheffing Algemeen van 26 september 2023, KG:204:2023:17](#)

De Kennisgroep Loonheffing Algemeen heeft een standpunt ingenomen over het deels vervroegd laten ingaan van een goudenhanddrukstamrecht. De kennisgroep bevestigt dat bij een gedeeltelijke uitkering van de aanspraak het feitelijk uitgekeerde bedrag belast loon is. Op de resterende aanspraak blijft de omkeerregel van toepassing zolang aan de voorwaarden wordt voldaan die worden gesteld aan het overgangsrecht van [art. 39f Wet LB 1964](#).

Belang voor de praktijk

De mogelijkheid tot het onderbrengen van een ontslaguitkering in een goudenhanddrukstamrecht is met ingang van 1 januari 2014 vervallen. Voor op die datum reeds bestaande stamrechten is overgangsrecht getroffen in [art. 39f Wet LB 1964](#). In het tweede lid van dat artikel wordt de mogelijkheid geboden om het stamrecht geheel of gedeeltelijk vervroegd te laten uitkeren. Het restant van de aanspraak blijft dan vooralsnog buiten de heffing. Alleen vanaf het moment dat niet meer aan de voorwaarden van het overgangsrecht wordt voldaan, is op grond van [art. 19b lid 1 en 8 Wet LB 1964 \(tekst 2013\)](#) sprake van een fictief uitkeringsmoment. Een voorbeeld waarbij niet meer aan deze voorwaarden wordt voldaan, is het moment waarop de aanspraak wordt verpand. Op het onmiddellijk daaraan voorafgaand tijdstip geniet de gerechtigde dan loon uit vroegere dienstbetrekking. De waarde van dit loon moet worden vastgesteld aan de hand van het bedrag dat zou moeten worden afgestort om de aanspraak te dekken.

Papieren aanvraagformulier vereist bij premiesplitsing

Volgens de Kennisgroep Successiewet heeft het aantekenen van premiesplitsing slechts werking wanneer gebruik wordt gemaakt van een fysiek ondertekend en gedagtekend aanvraagformulier.

[Standpunt van de Kennisgroep Successiewet van 26 september 2023, KG:063:2023:34](#)

Op een hierover gestelde vraag van een verzekeraar heeft de Kennisgroep Successiewet geantwoord dat het invullen van een digitaal aanvraagformulier voor de toepassing van premiesplitsing niet voldoende is. Op deze wijze is volgens de kennisgroep niet ondubbelzinnig duidelijk of de 'aangevinkte' premieschuldige ook zelf instemt met die hoedanigheid. Daarom blijft een fysiek ondertekend en gedagtekend aanvraagformulier noodzakelijk. Het ontmoet geen bezwaar als het fysiek ondertekende verzoek vervolgens wordt geüpload in de administratie.

Belang voor de praktijk

Een verzekeringsuitkering door overlijden is volgens [art. 13 SW 1956](#) een fictief erfrechtelijke verkrijging en belast met erfbelasting voor zover de verkrijging kan worden toegerekend aan een onttrekking aan het vermogen van de erflater. Om heffing van erfbelasting te voorkomen is het dus van belang dat de premie voor de uitkering niet aan het vermogen van de erflater is onttrokken. Voor de vraag of iets is onttrokken aan het vermogen van de erflater is onder meer van belang dat het duidelijk is welke premie voor rekening van welke persoon komt. Uiteraard dient het huwelijksgoederenregime de premiesplitsing wel te ondersteunen. Als een verzekeringsovereenkomst meerdere premieplichtigen bevat kan de premie onder voorwaarden van één rekening geïncasseerd worden.

De premieplichtigen moeten volgens [§ 2.2.1 van het premiesplitsingsbesluit](#) bij de aanvraag verklaren dat:

- *Alle premieplichtigen akkoord gaan dat de premie wordt geïncasseerd bij de (eerste) verzekeringnemer*
- *De premieplichtige voor het overlijdensdeel de verzekeraar verzoekt zich voor de incasso van zijn premie te richten tot de (eerste) verzekeringnemer. De (eerste) verzekeringnemer verklaart daarmee akkoord te zijn.*

De Belastingdienst omarmt de archaïsche werkwijze en neemt het standpunt in dat deze aanvraag nog steeds volgens een fysiek proces dient te verlopen. Vandaag de dag verloopt bij veel verzekeraars het aanvraagproces voor een nieuwe overlijdensrisicoverzekering volledig geautomatiseerd. Het is bijzonder dat de Belastingdienst nu verlangt dat voor het onderdeel premieverschuldigdheid nog een volledige papieren exercitie moet worden doorgeworsteld.

Jurisprudentie

Rechtsherstel box 3: niet gerealiseerde waardeinstijging toch werkelijk behaald rendement

Rechtbank Den Haag oordeelt dat onder 'werkelijk behaald rendement' ook ongerealiseerde waardeinstijgingen van onroerende zaken kunnen worden begrepen.

[Rechtbank Den Haag 10 mei 2023, ECLI:NL:RBDHA:2023:14120](#)

In geschil is of de vrouw voldoende rechtsherstel is geboden door toepassing van de Wet rechtsherstel box 3. De vrouw bezit in 2017 een kantoorpand in Nederland, een appartementsrecht en een aandeel in een vakantiewoning in Zweden en een pand in België. Het kantoorpand in Nederland is bestemd om te verhuren, het onroerend goed in Zweden wordt niet verhuurd en het pand in België wordt verhuurd.

De inspecteur heeft een aanslag opgelegd in overeenstemming met de Wet rechtsherstel box 3. Het daadwerkelijk rendement op de onroerende zaken bedraagt volgens de vrouw 0,5%. Dat is veel lager dan het forfaitaire rendementspercentage van 5,39% (2017) dat door de inspecteur in aangehouden. De vrouw meent dat haar ten onrechte geen rechtsherstel is geboden en dat slechts het werkelijke rendement belast mag worden.

Rechtbank Den Haag moet rekening houden met het [Kerstarrest \(Hoge Raad 24 december 2024, ECLI:NL:HR:2021:1963\)](#) en in verband daarmee de vraag beantwoorden of aan de vrouw compensatie moet worden geboden in afwijking van de Wet rechtsherstel box 3 ([Stb. 2022, 533](#)). Rechtsherstel is geboden als de belastingplichtige met een forfaitaire heffing wordt geconfronteerd die hoger is dan het werkelijke rendement. De rechtbank stelt echter vast dat het totale onroerend goed, rekening houdend met de door de vrouw veronderstelde kosten, in waarde is gestegen met € 62.600. Dat in dit geval sprake is van ongerealiseerde waardeinstijgingen maakt dat niet anders. De rechtbank overweegt hierbij dat naar haar oordeel onder werkelijk behaald rendement ook ongerealiseerde waardeinstijgingen kunnen worden begrepen. Rekening houdend met dit 'werkelijke rendement' is dus voldoende rechtsherstel geboden, aldus de rechtbank.

Belang voor de praktijk

Uit het [Kerstarrest \(Hoge Raad 24 december 2024, ECLI:NL:HR:2021:1963\)](#) volgt dat compensatie in box 3 moet worden geboden als geen toereikende rechtvaardiging is aan te wijzen voor een forfaitair stelsel. Dat geldt niet alleen voor de wettelijke regeling, zoals dit gold vóór inwerkingtreding van de [Wet rechtsherstel box 3](#), maar ook voor die wet zelf.

Volgens de advocaat-generaal Wattel schendt ook de Wet rechtsherstel box 3 (op spaartegoeden na) het discriminatieverbod en het eigendomsrecht. Zie [Parket bij de Hoge Raad 1 september 2023, ECLI:NL:PHR:2023:655](#). Ook Rechtbank Zeeland-West-Brabant is van oordeel dat de herstellwet in strijd is met [art. 1 EP bij het EVRM \(Rechtbank Zeeland-West-Brabant 22 september 2023, ECLI:NL:RBZWB:2023:6667\)](#).

Rechtsherstel over de periode 2017-2022 moet dus worden geboden als het werkelijke rendement op beleggingen (overige bezittingen) lager is dan het toegepaste forfaitaire rendement. Daarbij blijven ongerealiseerde vermogenswinsten buiten beschouwing, aldus ook [Gerechtshof 's-Hertogenbosch 22 maart 2023, ECLI:NL:GHSHE:2023:945](#). Onder 'werkelijk rendement' valt volgens Rechtbank Den Haag echter wel ongerealiseerde waardeinstijgingen op onroerend goed. Het is aan de Hoge Raad om met een definitief oordeel te komen over de houdbaarheid van de Wet rechtsherstel box 3. Dit oordeel wordt in het voorjaar van 2024 verwacht.

Tweede Kamerverkiezingen 2023

Overzicht partijstandpunten eigen woning en pensioen

In onderstaande tabel geven wij van de (potentieel) grootste partijen in alfabetische volgorde een overzicht van de partijstandpunten op het terrein van de eigen woning en pensioen. Wij merken hierbij op dat veel partijprogramma's vol staan over het thema wonen. Wij hebben ons in onderstaand overzicht voornamelijk gericht op de fiscale eigenwoningregeling en de leenruimte voor burgers.

Partij	Eigen woning	Pensioen
BBB	– Garantieregeling voor starters – Hulp voor starters met laag of middeninkomen (zoals in het verleden met premie A-woningen)	– Terugdraaien nieuwe pensioenwetgeving – Afschaffing apart pensioensysteem voor politieke ambtsdragers (Appa) – Meer keuzes pensioengerechtigden en deelnemers beleggingsbeleid pensioenfondsen

CDA	– Sparen voor eigen woning onder jongeren stimuleren	– Koppeling AOW aan minimumloon blijft overeind – Governance pensioenfondsen waar nodig aanpassen om recht te doen aan belangen rechthebbenden
ChristenUnie	– Geleidelijk afschaffen van eigenwoningrenteaftrek – Geen eigenwoningforfait voor woningen met een gemiddelde woningwaarde – Bouwsparen voor starters – Bij doorverkoop woning binnen 36 maanden geen overdrachtsbelasting (nu: 6 maanden)	– Verplichte AOV voor zelfstandigen – Volledige inzet om een zorgvuldige overgang te bewerkstelligen naar het nieuwe pensioenstelsel
D66	– Afschaffen eigenwoningrenteaftrek in stappen	– Inzet pensioenvermogen voor levensloopbestendige aanpassingen aan woningen – Introductie premievakantie pensioen om een huis te kunnen kopen – Verder bouwen aan pensioenen die mensen keuzevrijheid én zekerheid voor later geven – Afkoop pensioen/AOW voor arbeidsmigranten die terugkeren naar het land van herkomst
Denk	– Introductie van een rentevrije hypotheek (aanbod verplicht of overheid biedt dit zelf aan) – Starters kunnen rentevrij geld lenen voor een woning – Eigenwoningrenteaftrek wordt afgeschaft voor rijke pandjeseigenaren	– Ouderen die recht hebben op een AIO-uitkering worden daarover automatisch bericht
FVD	– Afschaffen eigenwoningforfait bij volledig aflossen eigenwoningschuld – Eigen woning nooit in box 3 plaatsen of op andere wijze belasten	– Verlagen AOW-leeftijd naar 65 jaar – AOW-uitkering belastingvrij – AOW na 40 jaar voor fysiek zware beroepen – Korten pensioen (deels) compenseren door verhoging AOW – Meer beleggingsvrijheid pensioengeld – Alle pensioenen verplicht indexeren met terugwerkende kracht naar 2015 – Pensioenwet intrekken
NSC	– Voorlopig niets veranderen aan eigenwoningregeling	– Terugdringen aantal mensen met nauwelijks of geen pensioenopbouw – Indexatie- en kortingsregels pensioen versoepelen – Instemmingsrecht voor deelnemers en pensioengerechtigden bij omzetting pensioenregeling in premieregeling – Aanvullende afspraken over regelingen voor vervroegde uittrekking (RVU) – Wetgeving voor aanvullend pensioen vereenvoudigen – Nabestaandenpensioen en pensioenverdeling bij echtscheiding verbeteren – Heroverweging 'bedrag ineens'

PvdA-GroenLinks		– Collectieve AOV en pensioen voor alle werkenden
PvdD	– Hypotheekrenteaf trek blijft mogelijk tot NHG-grens – Daarboven afbouw in hoger tempo dan nu (0,5% per jaar)*	– Mensen met zware beroepen kunnen na 40 jaar met pensioen – PvdD is tegen de nieuwe Pensioenwet – AOW-uitkering gaat omhoog – Veel meer zeggenschap voor werknemers bij pensioenfondsen – Publieke voorziening voor arbeidsongeschiktheid en pensioen voor alle zelfstandigen waar de opdrachtgevers aan meebetalen
PVV		– Nieuwe pensioenwetgeving wordt teruggedraaid – Verlagen AOW-leeftijd naar 65 jaar
SGP	– Extra investeringen in betaalbare woningen onder andere voor starters	
SP	– Introductie woonplicht voor woningeigenaren – Afschaffen eigenwoningrenteaftrek boven NHG-grens (€ 405.000)	– Terugdraaien Pensioenwet – Collectieve AOV
VVD	– Sommige investeringen in verduurzaming van de eigen woning aftrekbaar van het eigenwoningforfait	– AOW maximaal vijf jaar later laten ingaan – Betaling pensioenpremie maximaal vijf jaar stopzetten

* Kennelijk loopt het verkiezingsprogramma op dit punt een paar jaar achter op de fiscale realiteit.

Nieuwsbrief Fiscaal Juridische Actualiteiten

De Nieuwsbrief Fiscaal Juridische Actualiteiten wordt verzorgd door Nationale-Nederlanden Bank en Nationale-Nederlanden Levensverzekering Maatschappij.

Redactie

Gerda Lagarde - Ferd Beukers - Hans IJskes - Ruben Stam

Wilt u opgenomen worden op de verzendlijst of wenst u de nieuwsbrief niet meer te ontvangen? Stuur dan een e-mail naar fja@nn.nl.

Voor eventuele onjuistheden aanvaarden wij geen aansprakelijkheid.

© 2023 Nieuwsbrief Fiscaal Juridische Actualiteiten - Nationale-Nederlanden